

Primášom bol skôr, ako išiel do školy

Helena Dvořáková

Magické číslo 77 dosiahol vek Rinalda Oláha, keď dotýklo jeho srdce. Narodil sa 13. januára 1929 vo Zvolenskej Slatine a čosi zázračné bolo v celom jeho osude. Mal talent a mal šťastie. Ukázalo sa to hneď: V rodine sa traduje, že keď ho mali krstiť, zastavil sa u nich neznámy žobrák a povedal, že to je zázračné dieťa. A ešte, že keď ho ponese na krst, aby ho neprenášali cez dvere, ale podávali cez okno. Tak sa aj stalo. Rodičia rozmýšľali, aké meno by dali tomu dieťaťu so sľubnou veštbou. Rozhodli sa pre Rinalda, a to znelo!

Rinaldo pochádzal z muzikantskej rómskej rodiny a ako mnohí jeho príbuzní narodil sa „s husľami v ruke“. Túto danosť majú mnohí Rómovia, nie všetci však majú podmienky, aby svoj talent rozvíjali. Rinaldo vyrastal v idyle. Matka mu spievala, chcela, aby niečo dosiahol, žil v krásnom kraji, kde sa vo veľkom spievalo a muzicírovalo. Všade zneli ľudové piesne a po kraji chodili zberatelia folklóru, ktorí toto umenie provokovali a pestovali, ktorí si všimli talenty. V živote Rinalda Oláha sa vyskytol napríklad aj profesor Karol Plicka, ktorý bol patrónom slovenského folklóru. Dokonca vraj Rinalda Oláha nahová-

Nekrológ týždňa

Rinaldo Oláh 13. januára 1929 - 1. júna 2006

ral, aby sa venoval hudbe ešte hlbšie, aby skúsil cestu koncertného virtuóza na scéne vážnej hudby. Rinaldo Oláh bol totiž samorast, ale bol aj teoreticky pripravený. Od troch rokov hrával s otcom na svadbách, čím získal prax a stratil trému, v piatich už bol primášom, no a od

siedmich rokov chodil do hudobnej školy vo Zvolene. Práve tam získal základný hudobný rozhľad, okúsil, čo to je vážna hudba, ale stále sa venoval aj ľudovej piesni. S tou sa priam pohrával, interpretoval ju s vlastnou invenciou, obmieňal, dotváral, opájal sa ňou, troška spútal

jej živelnosť a ako on sám hovoril - obliekol ju do fraku. To však neznamená, že zmenil jej podstatu, možno tým skôr myslel, že ju preniesol do sveta - do tých najnoblesnejších spoločností. Hovorí sa, že mu ruky pobožkala belgická kráľovná, ktorú svojou hrou očaril. Bola tiež vynikajúcou husľistkou, takže jeho výkon ocenila so znalosťou veci.

Keď hovorme o šťastí v živote Rinalda Oláha, musíme spomenúť Prahu. V roku 1947 hral s očovským folklórnym súborom na festivale Pražská jar, kde ho videli rôzni hudobníci z filharmónie, z Národného divadla a iní odborníci. Zaujal ich nevšedný talent a navrhli, aby vtedy sedemnásťročný Rinaldo Oláh nastúpil na pražské konzervatórium. Prijali ho dokonca rovno do tretieho ročníka. Absolvoval ďalšie tri ročníky a po skončení školy sa vrátil na Slovensko. V tom čase vznikala SLUK. Rinaldo Oláh v ňom nemohol chýbať - patril k jeho spoluzakladateľom a potom s ním spojil svoj život (33 rokov). V tomto hudobnom súbore sa mohol naplno uplatniť, s ním aj veľa cestoval a poznával svet. Svoj hudobný talent dostal do vienka, ale ani to nešlo samo. Cvičil dvanásť hodín denne. Vážnu hudbu hral bravúrne - napríklad Brahmsa, Paganiniho. Hoci

bol fenomenálny interpret vážnej hudby, jeho hlavnou devízou stále zostávala ľudová pieseň. Bol jej živým nosičom. Vzhľadom na túto danosť ho pozvali aj do rozhlasu - pracoval tam šesť rokov a nahral stovky ľudových piesní vo vlastnej úprave.

Hudobník Ján Berky-Mrenica bol Rinaldov bratranec: „Dokonca dvojnásobný bratranec - aj po otcovi, aj po mame, lebo tam sa zobrali súrodenci z dvoch rodín. On bol však celkom iný ako ja. Bol niečo ako vynálezca. Bol presvedčený, že dobu treba predbiehať, a tak aj on robil takú harmóniu, také skladby, ktoré predbiehali vtedajší prejav o dvadsať rokov. Bol v hudbe pribojný a vynachádzavý. Bolo to veľmi sympatické a prinieslo mu to veľa obdivu. Pravda je aj to, že mu belgická kráľovná pobožkala ruky. Bolo to také zvláštne ocenenie,

z ktorého sa tešil celý život. Pravda, dnešná doba je k takýmto úspechom už dosť ľahostajná. Myslím však, že bol šťastný, mal veľkú rodinu, aj my sme ho mali veľmi radi.“

Ktovie, ako Rinaldo Oláh už ako dôchodca hodnotil svoj život a svoju kariéru. Či neoľutoval, že neakceptoval rady Karla Plicku a Pavla Tonkoviča, aby sa venoval vážnej hudbe. Možno by to bol väčší honor, ale - každý sa napokon stane tým, čím je - a Rinaldo Oláh bol temperament, živel, ktorý potreboval pri interpretácii pohyb a úsmev, živý kontakt s publikom, vestičku a nie frak... To, že poznal aj sféru vážnej hudby, mu dovoľovalo, aby sa pohyboval vo sfére ľudovej hudby s absolútnou ľahkosťou a istotou. Bolo to jeho poslanie, aby bol práve v SLUK-u. To je aj jeho pomník.

Rinaldo Oláh sa narodil 13. januára 1929 vo Zvolenskej Slatine. Unikátny muzikant študoval na konzervatóriu v Prahe, do SLUK-u vstúpil ako 20-ročný. Pôsobil v ňom ako koncertný majster orchestra a sólista ľudovej hudby. Okrem aktívnej muzikantskej činnosti upravoval ľudové piesne a komponoval virtuózne skladby pre husle s ľudovou tematikou. Po dosiahnutí dôchodkového veku neprestal vypošávať v SLUK-u a nastupujúcich mladých hráčov zaučal do tajov podpolianskej cifry i do špeciálnej, svojskej techniky virtuózneho hry na husľach. Od neho sa učili takí umelci, akými sú J. Berky-Mrenica, P. Bertók či B. Váradi a mnohí ďalší. V roku 2000 získal Cenu ministra kultúry SR. Zomrel 1. júna 2006.

INZERCIJA

COOP Jednota Bratislava, s. d.,
Stromová 16, Bratislava
vypisuje výberové konanie na prenájom
obchodných, príp. kancelárskych priestorov:

- **OC Seberínho 14, Bratislava-Ružinov;** I. poschodie; Výmera 154,69 m²
Cena za m²/rok bez služieb - ponukou
- **Stromová 16, Bratislava-Kramáre;** Výmera: 91,36 m²
Cena za m²/rok bez služieb - ponukou
- **Sch. Trnavského 1/f, Bratislava-Dúbravka;** prizemie; Výmera: 95,33 m²
Cena za m²/rok bez služieb - ponukou
- **Butiky v OD COOP Jednota - Krasňany, II. poschodie, Pekná cesta 2/a,**
Bratislava s výmerou 17,60 m²; 21,25 m²; 21,58 m²; 21,44 m²; 26,17 m²;
23,12 m²; 24,46 m²; 24,90 m²; 31,63 m²; 33,54 m²
Cena: 2 960 Sk/m²/rok vrátane služieb
- **Kontakt - Tel.: 02/5930 7343, Fax: 02/5930 7362**
e-mail: ahaukova@jednotaba.sk, WWW.COOP.SK (Bratislava)

MD-60041/A

Ohlas čitateľa Ad: Je dub pamiatka...

Vyjadrenia pána námestníka primátora Holčička sú ako vždy expresívne a britké a v tomto prípade, ako aj vo všetkých ostatných, ktoré sa týkajú zelene v historickom intraviláne - negatívne. Pán námestník pre kultúru skrátka zeleň nemá rád, čo je ako súkromný názor jeho vec, no ako vyjadrenie vysokopostaveného činiteľa mestskej samosprávy - vec neprípustná. Navyše je to kuriozita, lebo pána Holčička do mestského zastupiteľstva nominovala - Strana zelených.

Všetky veľké stromy, ktoré ustúpili výstavbe v hlavnom meste, boli „choré, za-

nedbané, duté, náletové...“ atď. Aspoň v argumentácii investorov. Takže ich vlastne ani nebola škoda - chcú nahovoriť verejnosti. Veď zasadíme dva razy, tri razy, päť ráz toľko, zaplatíme koľko treba...

Problém je v tom, že v centre niet voľnej plochy na náhradnú výsadbu. Listovú plochu veľkého stromu nenahradí ani 100, 200, možno aj viac malých stromov. Mnohé choroby stromov sa dajú liečiť, stromy možno pravidelne udržiavať, dutiny stromov sa dajú bezproblémovo ošetriť. Náletové stromy sú osobitne cenné svojou životaschopnosťou na danom mieste. Veľké

stromy sú potrebné pre kvalitu života ľudí. A potom je tu ešte jeden problémik: starý strom je autentická historická a kultúrna hodnota a vzťah k nemu svedčí o kultúre a úcte ku krajine a k minulosti, preukazovaný zo strany tých ľudí, ktorí o starých stromoch reálne rozhodujú.

Treba dodať, že sú aj kultivovaní investori. Za daného stavu vecí to závisí len od nich. V protestoch by nemali vidieť zdržovanie a bitku s hlupáčikmi, ale ruku podanú k diskusi. A podnet na korekciu projektu, čo vôbec nemusí znamenať nižší zisk.

Kamil Procházka, Nadácia Horský park

DETSKÁ UNIVERZITA KOMENSKÉHO 2006

Program IV. ročníka Detskej univerzity Komenského

1. prednáška **Prečo oblaky nespádnu a prečo sa blýska a hrmí?**
2. prednáška **Prečo niektorí ľudia veria v Boha?**
3. prednáška **Prečo nesmiem ani raz skúsiť drogu?**
4. prednáška **Prečo sa striebro leskne?**
5. prednáška **Prečo je nebo modré?**
6. prednáška **Prečo sú niektoré huby jedovaté?**
7. prednáška **Prečo chlapi nemajú prsia a dievčatá fúzy?**
8. prednáška **Prečo je všetko chémia?**
9. prednáška **Prečo má človek menej génov ako ryža?**

Štúdium prebieha každú stredu počas mesiacov júl a august, počnúc **piatkom 7. júla**. Prvá prednáška s imatrikuláciou a posledná prednáška s promóciou sa konajú v Aule Univerzity Komenského. Ostatné sa konajú v Divadle Aréna.

Generálny partner
Divadla Aréna

SLOVENSKÁ
SPORITEĽŇA

PRIHLÁŠKA

PRIHLÁŠKA